

Başmuharrir
YUNUS NADI

İDAREHANESİ:

Dünyanın en büyük karşıtı dairesi mahsus

Telgraf: İstanbul Cumhuriyet

Posta kutusu: No 246

Telefon: Başmuharrir: 22366
Tahrir müdürü: 23236
İdare müdürü: 22365, Matbaa: 20472

Cumhuriyet

ABONE ŞERHİ

MÜDDET:	TÜRKİYE İÇİN	HARİÇ İÇİN
Seneligi	1400 Kr.	2700 Kr.
6 Aylığı	750 Kr.	1450 Kr.
3 Aylığı	400 Kr.	800 Kr.

Nişansı her yerde
5 Kuruştur

İdman Şenlikleri Dün Muvaffakiyetle Yapıldı

**Devlet
Riyasetinde
İstikrar**

Reisicumhur Hz. nin bu fevkalâde içtimada veya teşrinisanide başlı-yacak olan devrede intihabı mes'elesini bugün tekrar açmak istemiyorum. Bu mes'ele daha bir müddet evvel Fırkanın umumi kâtibi tarafından çok kudretli bir tarzda izah edildiği gibi bir çok meb'us arkadaşlarımızın fikirleri de; ismi bile başlıbaşına bir mefkûre ve bir program ifade eden Türk matbuatının çok şerefli ve kudretli bir uzvu bulunan «Cumhuriyet» gazetesinde intişar eylemiştir. Binaenaleyh bu bahsi açmıyacağım.

Bir milletin teşkilâtı esası esasi o milletin tarihi siyasîsinden mücerret olarak tetkik edilemez. Çünkü teşkilâtı esası kanunu demek dövuşen kuvvetler arasında yapılmış bir muahedename demektir. Mağlûp kuvvetin büsbütün ortadan silinmiş olması teşkilâtı esası kanununun haiz olduğu muahede mahiyetini izale eylemez, yalnız bir istikamette: Galip kuvvet lehine tekâmül eyleyebilmesine hizmet eder. Gerçek eski kanunu esası, gerekse teşkilâtı esası müncer olan tarihi siyasîmiz saltanat ile millet arasında, yani hâkimiyeti şahsiye ile hâkimiyeti milliyet arasında açılmış bir cidalın acı, tatlı muhtelif safhalarını arzeder. Biz Cumhuriyetçilerin vazifesi teşkilâtı esası kanunumuzu daima ve daima hakimiyeti milliyet lehine tekâmül ettirmek olacaktır.

Bir muahedename karşı karşıya çarpışan kuvvetler arasındaki muvazenenin bir anının ifadesidir. O kuvvetler arasındaki muahedenamenin tesbit ettiği muvazene bozulur bozulmaz muahedename maddelerinin manası da, tatbikatı da değişir; anlayış ve tefsir tarzı da değişir. Buna en canlı misal olmak üzere Fransız kanunu esasını gösteririm. Fransız kanunu esasının maddelerinde açıkça siyahı diye yazılmış olan şeylere tatbikatta daima, beyazdır, diyorlar. Diyeceksiniz ki siyaha beyazdır dedirten kuvvet ne için teşkilâtı esası kanununu kuvvetine ve arzusuna göre değiştirtiyor? Bu suale cevap vermek bize düşmez. Hâkim sol kuvvetler «Versay» a gidip te kuvvetler arasındaki cidali şiddetlendirmeyi muvafık buluyorlar, fili hakimiyetleri ile iktifa ediyorlar.

Cumhur Reisi intihabının yeniden yapılması lüzumu hakkında C. H. Fırkasının teşkilâtı esası kanununu anlayış tarzına muayir bir noktaya nazar müdafaa eden Halil Beyin ortaya attığı fikir hukuki olmaktan ziyade siyasîdir. Biz de Halil Beyin fikrini siyasî bir cepheden tetkik edelim:

Halil Bey diyor ki: «Devlet riyaseti mevkiinde istikrar lâzımdır. Mutat devreden evvel yapılan her teccidi intihapta yeni Reisicumhur intihap eylemek devlet riyaseti mevkiinde lâzım olan istikrara münafidir.»

Biz de diyoruz ki: «Teşkilâtı esası kanunu devlet riyaseti makamına lâzım olan istikrarı lâzım olduğu miktar ve derecede vermiştir. Demokraside kıymet ekseriyettir. Ekseriyetin iradesini tahakkuk ettirecek olan ekseriyet fırkasının reisliğinden devlet riyaseti makamına geçen Cumhur Reisinin, Meclis devam ettiği müddetçe mevkiini temin edebilecek hükümleri teşkilâtı esası kanunumuz vazeylemiştir. Temin edilmek istenilen fazla istikrar, menedilmek istenilen buhranları meydana getirir. Filhakika bir kere düşünelim, Meclis kendi kendini ne için fesheder? Bu feshet her ne şekil ve bahane ile vuku bulursa bulsun daima hakem intihap edilen milletine reyine ve hükümüne müraacaat neticesine varır. Milletten verdiği hüküm ekseriyet fırkasının aleyhine olursa, yani feshi müteakip yapılan intihap neticesi olarak ekseriyette bir tebeddül vücutte belirse devlet riyaseti mevkiinde istikrar hasil etmek bahanesile mağlûp fırkanın liderini Cumhur Reisi içinde tutmak yeni Meclisin icra sıfatı ile teşri sıfatı arasında bir ahenklik husule getirmeğe ve bir buhran (Mabadi 2 inci sahifede)



İdman bayramında ahenktar bir intizam ve metin yürüyüşle muhteşem bir resmi geçit yaratan genç Türk kızlarından bir bölük alkışlar arasında devrini yapıyor

Fırka Kongresi bu sabah toplanıyor

Lâyiha encümeninde neler kabul edildi?

Encümeninde Maliye Vekili bilhassa vergilere ehemmiyetle temas etmiştir

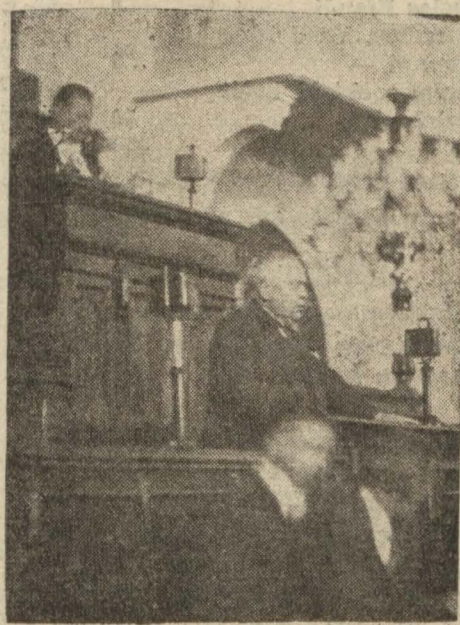


Meclisin evvelki günkü celsesinde İsmet Paşa müzakereati dinlerken.

Ankara 15 (Telefonla) — Fırka kongresi yarın (bugün) sabah onda tekrar toplanacaktır. İçtimada nizamname müzakere edilecektir. Nizamname tabedilmiştir. Nizamname de yapılan tadilata göre Fırka umumi heyeti idaresinde Vekiller bulunmayacaklardır. Eğer mesai yarından sonra bitmezse pazartesi günü öğleye kadar ikmaline çalışılacaktır. Kongre lâyiha encümeni mazbatasının kabul edilen kısımlarını şöylece hulâsa ediyoruz:

Lâyiha encümeni mazbatası

Lâyiha encümeni mazbatası, vilâyet kongrelerinin dileklerini tetkik için büyük kongrece seçilen encümenimiz bu kongrelerin toplanan tekliflerini ve bunlara daha evvel Vekâletlerden verilmiş olan tahriri cevapları ve bazı mümessillerin kongre riyasetinden havale edilen takrirlerini Vekil Beyler de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere etmiştir. Vekâletlerce not edilen bu dileklerden bir kısmı idari mahiyette olduğundan bunlardan bütçeye müteallik olanlar B. M. Meclisince kabul edilecek bütçeye intizaren mali istitaatin vüs'atine bırakılmıştır. Yeneden kanun yapılmasını ve yahut mevcut kanunlarda tadilatı icap ettiren kısımlar için de ait oldukları Vekâletlerce icap eden hazırlıkların yapılacağı ve yapılmakta olduğu anlaşılmıştır. Şu hale nazarın, Vekâletlerce göre cem ve tasnif edilecek dosyalara ayrılan bu mesai netaycinin Vekâletler ve Meclis nezdinde takip edilerek vilâyetlere iblâğı için esas itibarile kâtibi umumiliğe tev-



Müstakil İzmir meb'usu Halil E. kürsüde...
dii encümenimizce musip görülmüştür.

Hapsin idadesi

İcra ve iflâs kanununun tadilile hapsin idadesi hakkındaki temennilere Adliye Vekili cevap vererek, kudreti olıyan vatandaşlara da tatbiki ihtimali olan ve kaldırılmış bulunan hapis kararı yerine muadil kanunda alacaklı hukukunu temin eder maddeler konulduğunu söylemiş, ceza usulü muhakemelerinin tadil edildiği, yeni bütçeye 750 süvari mübaşir tahsisatı ilâve olduğu, hayvan hırsızlıkları, kanunsuz (Mabadi 4 üncü sahifede)

Kadrolar

Maaşlarda yüzde on beş tasarruf nasıl yapılacak?

Maliye Vekili yeni kadroları hazırlıyor

Tahmin edildiğine göre memur maaşlarında yapılacak yüzde 15 tenzilatın 6 s maaşlardan yüzde 6 kazanç vergisi kesilmek suretile temin edilecektir.



Mevcut mün-Maliye Vekili Mustafa Abdülhalik B. ni memur tayin etmemekle yüzde 3 tasarruf yapılacaktır. Tasarrufatın yüzde 15 i bulması için geriye kalan yüzde 6 nın da kadrolarda tadilat yapmak suretile elde edileceği tahmin ediliyor. Kararı verilenlerin vekâlet emrine Haklarında lüzumu muhakeme alınacakları doğru değildir. Çünkü vekâlet emrine alınanlar 2 ay tam, 6 ay da yarım maaş alırlar. Hizmeti 30 seneyi geçenlerin tekaüde sevkleri, Temyiz, Şurayı Devlet ve hükümet erkânından (Mabadi 4 üncü sahifede)

Dayinlerle İlk temas...

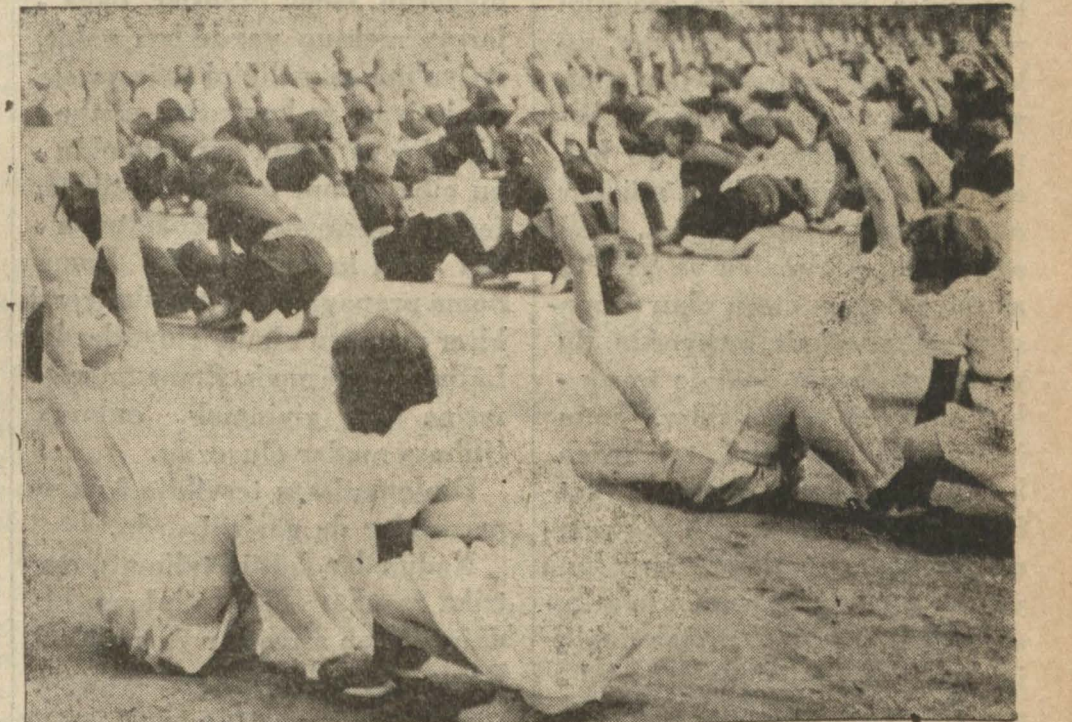
Ankara 15 (Telefonla) — Hâmilleri vekilleri ekspresle geldiler. Öğleden sonra Saraç oğlu Şükrü Beyle temasa başladılar. Müzakereye yarın «bu gün» başlanacaktır.

Ankara'nın ecnebi mehafili bu mümessillerin mahdut salâhiyetle geldikleri, binaenaleyh bu zevatin Ankara müzakereatını bir neticeye isal edemeyecekleri kanaatini izhar etmektedir. Murahhaslar kendilerine izah ve tafsil edilecek noktai nazarımız etrafında istatistik isterlerse bittabi kendilerine verilecektir.

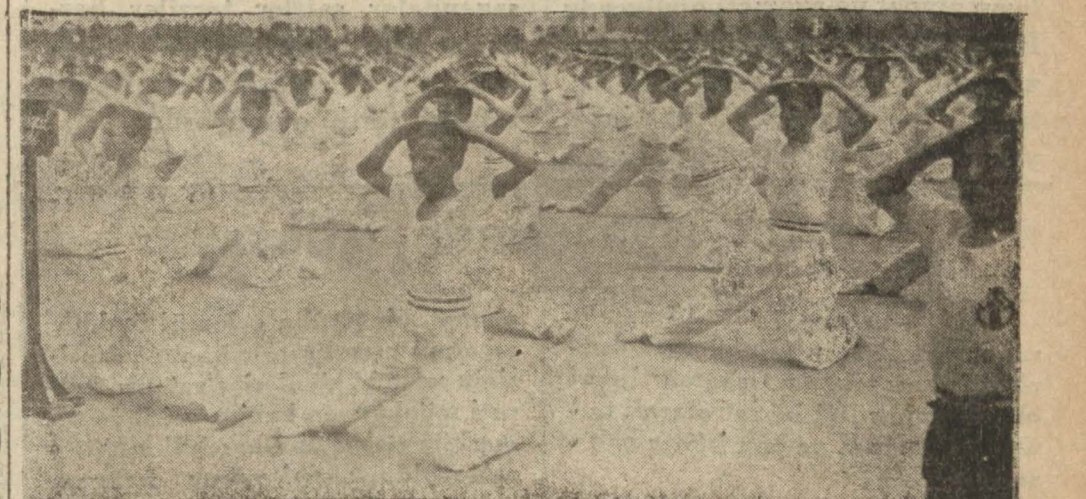
Dünkü idman şenlikleri

Genç, gürbüz ve sevimli TÜRK ÇOCUKLARI

Dün binlerce halk gurur, iftihar ve heyecanla onları alkışladı



Kız talebe en güzel bir bedii ve mi haniki beden hareketi esnasında...



Erkek talebe mütevazin hareketlerle yaptıkları çetin bir hareketi muvaffakiyetle başarıyorlar

İstanbul mekteplileri İdman bayramı bütün resmi, hususi kız ve erkek mekteplerinin iştirakile dün sabah saat 10 da Taksim stadyumunda yapılmıştır.

Bu seneki İdman bayramı geçen seneye nazaran çok muazzam ve zengin olmuştur.

Bayramda 1500 kız ve 2000 erkek talebe bulunmuş, mazbut bir idare altında müşterek beden hareketinin en güzel nümunelerini göstererek seyreden on binlerce halkın takdirini kazanmıştır.

Daha saat 7 den itibaren tribünler dolmuştu. Kapılarda müthiş bir tehacüm ve izdiham vardı. Davetli, ve davetsiz herkes kapılara dolmuş, girmek istiyor, polis grupları bu hamlelere mâni olmağa çalışıyordu.

8 dn sonra talebelerin takım takım stadyuma geldikleri görüldü. Genç, gürbüz ve sevimli Türk çocukları! Sokakta ve sahada alkışlanıyordu. Yavaş yavaş kız talebe de kendilerine tahsis edilen tramvaylarla Stdyuma muvassalat (Mabadi 5 inci sahifede)

